

VERMES MIKLÓS Fizikaverseny
2017. április 8.
III. forduló

Vermes Miklós
(1905-1990)

Kossuth-díjas középiskolai fizika-, kémia- és matematikatanár,
kiváló tankönyvíró és kísérletező.

IX. osztály

I. feladat

- 1.) Az egymástól d távolságra található A és B pontokból egyszerre indítunk el két járművet.
Az A-ból indított jármű v_1 sebessége B felé irányított, míg a B-ből induló jármű v_2 sebessége merőleges az AB szakaszra.

Határozzuk meg a járműveket elválasztó távolság legkisebb értékét!

3 p

- 2) Egy 10 m/s kezdősebességgel ferdén elhajított test sebessége $0,5 \text{ s}$ múlva 8 m/s .

a) Mekkora maximális magasságot ér el, és mennyi idő alatt?

5 p

b) Számítsátok ki a hajítási távolságot!

1 p

c) Mekkora a hajítás kezdőpontjához viszonyítva a test helyzetvektorának a modulusza, amikor a sebesség 8 m/s ? ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

1 p

II. feladat

Az $m_1 = 2 \text{ kg}$ tömegű $\alpha = 60^\circ$ -os lejtőn levő $m_2 = 0,5 \text{ kg}$ tömegű testet állandó $F = 5 \text{ N}$ vízszintes irányú erővel húzzuk az 1. ábrán látható módon. Határozzuk meg, ha nincs súrlódás:

a) a lejtő gyorsulását a földhöz képest,

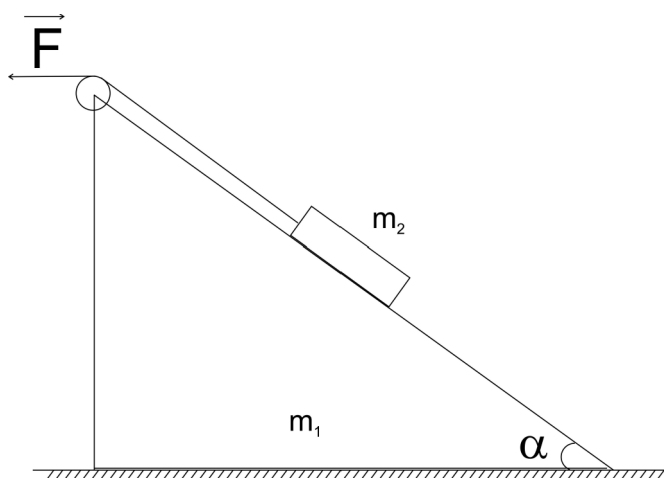
6 p

b) az m_2 tömegű test gyorsulását a földhöz képest,

3 p

c) az F erőnek azt az értékét, amelynek hatására az m_2 tömegű test nem csúszik a lejtőn!

1 p

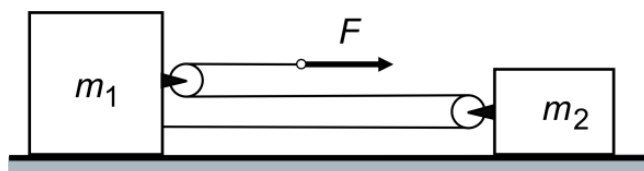

1. ábra

III. feladat

- 1.) Vízszintes felületen lévő, $m_1 = 4 \text{ kg}$ és $m_2 = 2,5 \text{ kg}$ tömegű testekhez elhanyagolható tömegű csigákat rögzítünk. Az ábrán látható módon elhelyezett elhanyagolható tömegű fonállal a rendszert mozgatni kezdjük úgy, hogy a fonál végére vízszintes irányú, állandó $F = 2,5 \text{ N}$ erőt fejtünk ki. A súrlódás elhanyagolható.

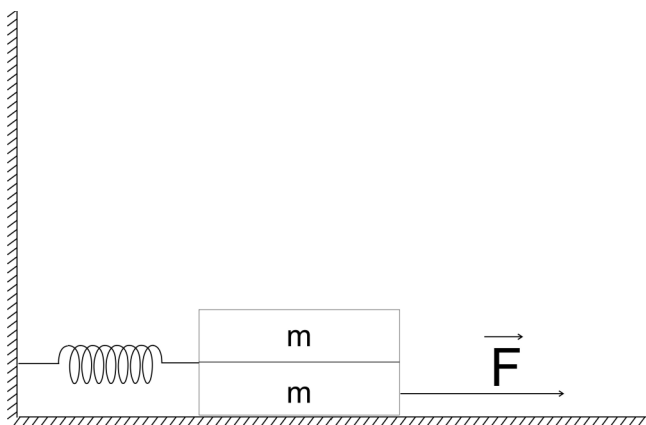
- a) Milyen gyorsulással mozognak a testek? 1,5 p
b) Mekkora a fonál azon végének gyorsulása, amelyre az F erőt kifejtjük? 1,5 p

2. ábra

- 2.) A 2. ábra szerinti elrendezésben a rugó kezdetben nyújtatlan, rugóállandója $k = 50 \text{ N/m}$, a hasárok tömege $m = 0,5 \text{ kg}$. A két test, illetve az alsó test és a talaj között a csúszási és a tapadási súrlódási együttható értéke is $\mu = 0,5$.

- a) Az alsó hasábot lassan, egyenletesen jobbra húzzuk. Ábrázoljuk a mozgatáshoz szükséges F húzóerőt az x elmozdulás függvényében a $0 \leq x \leq 30 \text{ cm}$ intervallumban! 2 p
b) Ezután a rendszer nyugalmi helyzetében az alsó testet különböző távolságokból engedjük el az adott intervallumon belül, megszüntetve az F erőt x különböző értékeire. Ábrázoljuk a fenti intervallumban a meginduló testek kezdeti gyorsulását x függvényében abban a pillanatban, amikor az alsó testre ható erő megszűnik!

3. ábra

5 p